

دانشگاه علمی - کاربردی فرهنگ و هنر واحد ۳۴ تهران
پایان نامه ی تحصیلی در مقطع کارشناسی
(گرافیک_ تصویرسازی)

**بررسی نشانه شناسی تطبیقی در عناصر بصری میترائیسم و
مسیحیت**

استاد راهنما: سرکار خانم زهتاب

نگارش: پانته آ بلور

بهمن ماه ۱۳۹۲

چکیده:

ادیان به عنوان شکل تکامل یافته ی غریزه ی پرستش؛ از دیرباز بستری بوده اند برای نمایش احساسات و بیان اندیشه های انسان که در قالب حرکات، اوراد و مناسک گوناگون به حیات خود تا به امروز ادامه داده اند. در طول تاریخ این مناسک و آئین ها نام های مختلف به خود گرفته اند و هر از گاهی، به ظاهر هم شده منسوخ و مطرود جوامع دوران قدیم قرار گرفته اند. اما بعد از مدت زمانی دیگر ققنوس وار در نام جدید سر از خاکستر خویش برمی دارند و دوباره به جایگزینی نام ها، مناسک و مکان های جدید به همان مسیر اصلی خود یعنی آرامش بخشیدن به غریزه ی پرستش انسان ادامه می دهند.

در این پژوهش پس از شرحی در آئین مهر و مراحل تشریف و مناسک کلی آن در ایران باستان به بررسی تطبیقی نزدیک بودن این آئین با دین مسیحیت و چگونگی راه یابی آن به مسیحیت از دوران کهن تا امروز و ادامه ی حیات رمزآلود آن با ظاهری جدید می پردازیم. نتیجه این بررسی ها بیانگر حد و میزان برگرفتگی و اقتباس آئین مسیحیت از آیین باستانی ایران (میترائیسم) و تاثیر آن بر عناصر بصری می باشد.

کلید واژه: اوراد- مناسک- مراحل تشریف- آئین مهر- مسیحیت.

Study of comparative semiotics in the visual elements of Mithraism and Christianity

Abstract:

Religions as an evolved instinct to worship; from time immemorial, have been admitted to show human emotions and express thoughts and until now have continued to exist in various forms of movements, rituals and spells. Throughout history, these rites and rituals have taken different names and sometimes become apparently outdated and obsolete among ancient communities. But after some time, rise phoenix-like to a new name and again continue replacing names, rituals and places to their previous main path that is bringing peace to the human instinct to worship.

In this research after explaining Mehr ritual, its initiation stages and rites in ancient Iran, comparative study on Mehr ritual and Christianity and how Mehr ritual influence Christianity from ancient times until now and also its Survival in the mysterious new look has been done. Results of studies show the extent and rate of Christian faith adoption of the ancient religion of Iran (Mithraism).

فهرست:

فصل اول. تاریخچه ی مهرپرستی

فصل دوم. آئین مهر پرستی

- ۲,۱ آفرینش
- ۲,۲ زادروز مهر
- ۲,۳ قربانی کردن گاو
- ۲,۴ معجزه ی آب
- ۲,۵ معجزه ی شکار
- ۲,۶ شام آخر
- ۲,۷ عروج میترا
- ۲,۸ رستاخیز
- ۲,۹ میترائیوم ها

فصل سوم. مناسک مهری

- ۳,۱ مهری شدن چگونه بود؟
- ۳,۲ آزمایش های مهریان
- ۳,۳ پله های تشریف در آئین مهر
- ۳,۴ درجات هفت گانه ی مهرپرستی

فصل چهارم. نمادهای مهری

- ۴,۱ بصری
 - ۴,۱,۱ نمادها
 - ۴,۱,۲ گیاهان و میوه ها
 - ۴,۱,۳ حیوانات
- ۴,۲ محتوایی
 - ۴,۲ تشابهات

فصل پنجم. مهر و مسیحیت و تفاوت میترائیسم در آئین مزدیسنا در ایران و روم

- ۵,۱ روز تولد مهر و مسیح
- ۵,۲ مادران باکره
- ۵,۳ آئین قربانی
- ۵,۴ پسر خدا
- ۵,۵ غسل تعمید
- ۵,۶ بازگشت در پایان جهان و نبرد پایانی
- ۵,۷ مهربان ها و ناقوس و شمع
- ۵,۸ زنار
- ۵,۹ دوازده یار میترا
- ۵,۱۰ عمو نوروز و پاپانوتل

فصل ششم. بررسی وجوه تشابه آئین میترائیسم و مسیحیت از اواخر قرن نوزدهم تا قرن بیستم

- ۶,۱ حلقه ی مهر
- ۶,۲ تاج ایزد مهر (میترا) بر سر مجسمه آزادی
- ۶,۳ چلیپا
- ۶,۴ شام آخر

فصل هفتم. نتیجه گیری